



VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

---

ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

આઠમાં ધોરણનાં વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી વિષયની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ

નિલેશભાઈ આર. પટેલ

એસ. જે. ઠક્કર બી.એડ. કોલેજ

રાજકોટ

VIDHYAYANA



VIDHYAYANA

ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

An International Multidisciplinary Research e-Journal

## સારાંશ

પ્રસ્તુત અભ્યાસનો મુખ્ય હેતુ આઠમાં ધોરણના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી વિષયની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ પર જાતીયતાની અસર તપાસવાનો હતો. પ્રસ્તુત સંશોધનનું ક્ષેત્ર ભાષા શિક્ષણ અને પ્રકાર વ્યવહારિક સંશોધન તથા સંખ્યાત્મક હતો. વ્યાપવિશ્વ તરીકે રાજકોટ શહેરના આઠમાં ધોરણમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો. સહેતુક નમૂના પસંદગી દ્વારા ૩૯૧નો નમૂનો પસંલ કરેલ હતો. શૈક્ષણિક સિદ્ધિના માપન માટે ઉપકરણ તરીકે શિક્ષક રચિત કસોટીનો ઉપયોગ કર્યો હતો. પદ્ધતિ વર્ણનાત્મક પદ્ધતિ અંતર્ગત સર્વેક્ષણ પ્રકારની હતી. ઉપકરણની મદદથી વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી માહિતી એકત્રિત કરવામાં આવી હતી. માહિતી પર ટી-ટેસ્ટનો ઉપયોગ કરી તારણો મેળવવામાં આવ્યા હતા. અભ્યાસને અંતે જોવા મળ્યું હતું કે, આઠમાં ધોરણના કુમારો કરતા કન્યાઓની ગુજરાતી વિષયની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ ઊંચી મળી હતી.

## આઠમાં ધોરણના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી વિષયની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ



### ૧.૦ પ્રસ્તાવના

વર્તમાન યુગમાં અદ્યતન ટેકનોલોજીનું ખુબ મહત્ત્વ છે. નવી શોધો થઈ રહી છે. કેટલાય વ્યક્તિનું કામ એક કમ્પ્યુટર કરી શકે છે. આ કમ્પ્યુટરના યુગમાં વિદ્યાર્થીને પોતાની ક્ષમતાનો ખ્યાલ જ હોતો નથી. શિક્ષણ એ સમાજનું પાયાનું અંગ છે. અત્યારના યુગમાં અંગ્રેજી માધ્યમને ખુબ મહત્ત્વ આપવામાં આવી રહ્યું છે. આવા સમયે વિદ્યાર્થીઓમાં રહેલી ગુજરાતી ભાષા પ્રત્યેની કેટલી ક્ષમતાઓનો વિકાસ થઈ રહ્યો છે તેની સિદ્ધિ જાણવા માટે સંશોધકે આ સંશોધન હાથ ધર્યું હતું.

### ૨.૦ અભ્યાસના હેતુઓ

પ્રસ્તુત અભ્યાસના મુખ્ય હેતુઓ નીચે પ્રમાણે હતા.

૧. આઠમાં ધોરણના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી વિષયની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ જાણવી.
૨. આઠમાં ધોરણના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી વિષયની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ પર જાતીયતાની અસર તપાસવી.



### ૩.૦ અભ્યાસની ઉત્કલ્પના

સંશોધકે આ મુજબની શૂન્ય ઉત્કલ્પના રચી હતી.

૧. આઠમાં ધોરણના કુમારો અને કન્યાઓની ગુજરાતી વિષયની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ વચ્ચે સાર્થક તફાવત નહીં હોય.

### ૪.૦ ચલ

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં સ્વતંત્ર ચલ તરીકે જાતીયતાની બે કક્ષાઓ (૧) કુમારો અને (૨) કન્યાઓ.

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં પરતંત્ર ચલ તરીકે ગુજરાતી વિષયની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ હતી.

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં અંકુશિત ચલ તરીકે ગુજરાતી માધ્યમ અને રાજકોટ શહેરને પસંદ કર્યા હતા.

### ૫.૦ પદોની વ્યાવહારિક વ્યાખ્યા

પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં સમાવિષ્ટ અગત્યના શબ્દોની વ્યવહારુ વ્યાખ્યાઓ આ પ્રમાણે હતી.

શૈક્ષણિક સિદ્ધિ. આઠમાં ધોરણના ગુજરાતી વિષયના સમગ્ર અભ્યાસક્રમ પરથી રચવામાં આવેલ શિક્ષક રચિત કસોટીમાં વિદ્યાર્થીઓએ મેળવેલ પ્રાપ્તિાંકોને શૈક્ષણિક સિદ્ધિ તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા હતા.

### ૬.૦ સંશોધનનું ક્ષેત્ર

પ્રસ્તુત સંશોધનનું ક્ષેત્રભાષા શિક્ષણ હતું.

### ૭.૦ સંશોધનનો પ્રકાર

પ્રસ્તુત સંશોધન વ્યવહારિક સંશોધન તથા સંખ્યાત્મક પ્રકારનું હતું.



## ૮.૦ વ્યાપવિશ્વ

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં વ્યાપવિશ્વ તરીકે રાજકોટ શહેરની ગુજરાતી માધ્યમમાં આઠમાં ધોરણમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો.

## ૯.૦ નમૂના પસંદગી

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં રાજકોટ શહેરમાંથી સહેતુક નમૂના પસંદગી દ્વારા ૩૯૧ વિદ્યાર્થીઓને નમૂના તરીકે પસંદ કરવામાં આવ્યા હતા.

## ૧૦.૦ સંશોધન પદ્ધતિ

પ્રસ્તુત સંશોધન વર્ણનાત્મક પદ્ધતિ અંતર્ગત સર્વેક્ષણ પ્રકારનું હતું.

## ૧૧.૦ ઉપકરણ

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં ગુજરાતી વિષયની શૈક્ષણિક સિદ્ધિના માપન માટે સંશોધકે શિક્ષક રચિત કસોટીનો ઉપકરણ તરીકે ઉપયોગ કર્યો હતો.



## ૧૨.૦ માહિતી એકત્રીકરણ

કોઈપણ સંશોધનમાં અગત્યનું કાર્ય માહિતી એકત્રીકરણનું હોય છે.

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં ગુજરાતી વિષયની શિક્ષક રચિત સિદ્ધિ કસોટી દ્વારા માહિતી એકત્રિત કરવામાં આવી હતી.

## ૧૩.૦ માહિતી પૃથક્કરણની રીત

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં શિક્ષક રચિત કસોટીનો ઉપયોગ કર્યો હતો. તેમાં વિદ્યાર્થીઓએ પસંદ કરેલ જવાબોનું ગુણાંકન સાચો જવાબ ૧ માર્ક, ખોટો જવાબ ૦ માર્ક. આ રીતે કરવામાં આવ્યું હતું. નમૂનાના પાત્રોએ ઉપકરણ પર મેળવેલ પ્રાપ્તાંકોને વર્ગીકૃત



VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

કરવામાં આવ્યા હતા. સંશોધકે રચેલી ઉત્કલ્પનાઓ મુજબ ગણતરી કરવા માટે ટી-કસોટી અંકશાસ્ત્રીય પ્રયુક્તિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.

#### ૧૪.૦ માહિતીનું પૃથક્કરણ

સંશોધકે આઠમાં ધોરણના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી વિષયની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ પર જાતીયતાની અસર તપાસવા અભ્યાસ કર્યો હતો.

જેમાં કુમારો અને કન્યાઓની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ પરના પ્રાપ્તિઓ વચ્ચેના તફાવતોની સાર્થકતા ટી-કસોટી વડે ચકાસવામાં આવી હતી. ગણતરીના પરિણામો સારણી-૧માં દર્શાવ્યા મુજબ હતા. સારણીમાં બંને જૂથોની સરાસરી, પ્રમાણવિચલન અને ટી-ગુણોત્તરનું મૂલ્ય દર્શાવવામાં આવ્યું હતું.

#### સારણી-૧

જાતીયતા અનુસાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા, સરાસરી, પ્રમાણવિચલન અને ટી-મૂલ્ય

ક્રમ	જાતીયતા	સંખ્યા	સરાસરી	પ્રમાણવિચલન	ટી-મૂલ્ય	સાર્થકતા
૧	કુમારો	૨૧૦	૪૬.૧૧	૧૩.૭૨	૫.૭૯	સાર્થક
૨	કન્યાઓ	૧૮૧	૫૪.૩૮	૧૪.૩૮		તફાવત છે

સારણી-૧ના આધારે જોઈ શકાય કે આઠમાં ધોરણના કુમારોની સંખ્યા ૨૧૦ હતી અને તેમના પ્રાપ્તિઓની સરાસરી અને પ્રમાણવિચલન અનુક્રમે ૪૬.૧૧ અને ૧૩.૭૨ મળ્યા હતા. જ્યારે કન્યાઓની સંખ્યા ૧૮૧ હતી અને તેમના પ્રાપ્તિઓની સરાસરી અને પ્રમાણવિચલન અનુક્રમે ૫૪.૩૮ અને ૧૪.૩૮ મળ્યા હતા.

જ્યારે આઠમાં ધોરણના કુમારો અને કન્યાઓની ગુજરાતી વિષયની શૈક્ષણિક સિદ્ધિના પ્રાપ્તિઓની સરાસરી વચ્ચેના તફાવતની સાર્થકતા માટેના ટી-ગુણોત્તરનું મૂલ્ય ૫.૭૯ મળ્યું હતું.

આમ, ઉત્કલ્પનાની ચકાસણીના અંતે પ્રાપ્ત થયેલા ટી-ગુણોત્તરની કિંમત સારણી કિંમત ૨.૫૮ કરતા વધુ હતી તેથી ૦.૦૧ કક્ષાએ તફાવત સાર્થક હતો. પરિણામે શૂન્ય ઉત્કલ્પનાનો અસ્વીકાર થયો હતો.

આ પરથી કહી શકાય કે આઠમાં ધોરણના વિદ્યાર્થીઓની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ પર જાતીયતાની અસર જોવા મળી હતી.



VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

## ૧૫.૦ તારણો

પ્રસ્તુત અભ્યાસનું તારણ આ મુજબ હતું.

૧. આઠમાં ધોરણના વિદ્યાર્થીઓની ગુજરાતી વિષયની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ પર જાતીયતાની અસર જોવા મળી હતી. કન્યાઓની સિદ્ધિ ઊંચી જોવા મળી હતી.

## સંદર્ભસૂચિ

- ઉચાટ, ડી.એ. (૨૦૧૨). શિક્ષણ અને સામાજિક વિજ્ઞાનોમાં સંશોધનનું પદ્ધતિશાસ્ત્ર. (દ્વિતીય આવૃત્તિ), રાજકોટ : સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી.
- ઉચાટ, ડી.એ. (૧૯૮૮). સંશોધનનું સંદોહન. રાજકોટ : શિક્ષણ શાસ્ત્ર ભવન, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી.
- ઉચાટ, ડી.એ. અને અન્ય (૧૯૮૯-૨૦૦૬). સંશોધનોનો સારાંશ. રાજકોટ : શિક્ષણશાસ્ત્ર ભવન, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી.
- ઉચાટ, ડી.એ. (૧૯૮૮). સંશોધન અહેવાલનું લેખન શી રીતે કરશો ? રાજકોટ : નિજિજન સાયકો સેન્ટર.
- દેસાઈ, હ. ગુ. અને દેસાઈ, કૃ. ગો. (૧૯૯૨). સંશોધન પદ્ધતિઓ અને પ્રવિધિઓ (૫ મી આવૃત્તિ). અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય.
- દોંગા, એન. એસ. (૨૦૧૨). અધ્યાપન મનોવિજ્ઞાનમાં નવી દિશાઓ, વિકાસ, શિક્ષણ પ્રક્રિયા અને માહિતી ટેકનોલોજી. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય.



VIDHYAYANA